

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 313/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Dušanom Antolom, advokátom, Krivá 23, Košice, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/11/2023 zo 14. decembra 2023 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým rozsudkom označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Navrhuje napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zrušiť, vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň žiada priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a obsahu napadnutého rozsudku vyplýva nasledujúci stav veci:

2.1. Sťažovateľ mal procesné postavenie žalobcu v konaní o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Svoj žalobný návrh rozdelil do viacerých čiastkových nárokov, majetkovej škody v sume 3 000 000 eur vo forme ušlého zisku v príčinnej súvislosti so skutočnosťou, že obchodná spoločnosť GOMettrade s. r. o., kde bol jediným spoločníkom a konateľom, skrachovala v dôsledku jeho trestného stíhania. Ďalej si žalobou uplatnil nemajetkovú ujmu, argumentujúc nezákonným držaním vo väzbe po dobu 104 dní v sume 12 480 eur, nemajetkovú ujmu v sume 1 000 000 eur v súvislosti s celým trestným stíhaním jeho osoby a nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 41 860 eur s príslušenstvom, ktorú preukazoval znaleckým posudkom. Tieto nároky si pôvodne uplatňoval tromi žalobami (sp. zn. 10C/210/2015, sp. zn. 12C/63/2016 a sp. zn. 12C/209/2015), ktoré boli spojené na spoločné konanie, vedené pred Okresným súdom Zvolen,

a rozhodnuté (v poradí druhým) rozsudkom č. k. 12C/63/2016-857 zo 17. septembra 2021 tak, že súd výrokom I konanie v časti o zaplatenie 20 930 eur zastavil (v dôsledku spaťvzatia žaloby, pozn.), výrokom II vo zvyšnej časti žalobu zamietol a výrokmi III až VI rozhodol o trovách konania. Proti rozsudku súdu prvej inštancie sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom sp. zn. 12Co/92/2021 zo 7. júla 2022 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd konštatoval, že ani tentoraz súd prvej inštancie svoj rozsudok neodôvodnil riadne, odôvodnenie je nekonzistentné, miestami nezrozumiteľné a nepreskúmateľné, avšak vzhľadom na to, že ide už o druhé rozhodovanie v poradí, bol povinný sám vo veci rozhodnúť. Konštatoval, že súd prvej inštancie sa zaoberal aj nárokom na zaplatenie sumy 12 480 eur za väzbu, hoci tento nárok nebol predmetom konania ani pred ani po zrušení prvého rozsudku súdu prvej inštancie. Tento nárok bol v zmysle skôr vydaného uznesenia odvolacieho súdu obsiahnutý v širšie uplatnenom predmete konania, ktorým sa sťažovateľ domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v sume 1 000 000 v súvislosti s celým trestným konaním vrátane pobytu vo väzbe. Sumarizoval, že po čiastočnom späťvzatí bol predmetom konania nárok na náhradu škody v sume 3 000 000 eur, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1 000 000 eur a nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 41 860 eur s úrokom z omeškania 8,5 % ročne od 7. augusta 2014 do zaplatenia. Konštatoval, že z dokazovania vyplynulo, že trestné stíhanie bolo vedené proti sťažovateľovi, teda účastníkom trestného stíhania bol sťažovateľ, nie spoločnosť GOMettrade s.r.o. Z predložených dôkazov vyplynulo, že nie sťažovateľ, ale jeho obchodná spoločnosť bola účastníkom obchodných vzťahov, preto neplnením kontraktov nemohla vzniknúť škoda priamo sťažovateľovi, ale jedine jeho obchodnej spoločnosti. O uvedenom svedčí aj návrh na predbežné prerokovanie nároku uplatnený obchodnou spoločnosťou na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky, rovnako aj existencia samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky v sume 3 000 000 eur, ako aj znalecký posudok určujúci ušlý zisk tejto spoločnosti. Odvolací súd vyjadril súhlas so záverom, že sťažovateľ nepreukázal vznik škody, že by mu nejaká vznikla v dôsledku nezrealizovania nejakých jeho zmluvných záväzkov. Vo vzťahu k nároku na náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 41 860 eur s príslušenstvom odvolací súd konštatoval, že z predloženého znaleckého posudku nevyplýva, že zdravotné poškodenia sú dôsledkom trestného stíhania, resp. sťažovateľovom vykonanej väzby. Znalec totiž neposudzoval vplyv trestného stíhania a výkonu väzby na zdravotný stav sťažovateľa, ale všeobecne konštatoval vplyv všetkých súdnych konaní, ktorých bol sťažovateľ účastníkom. Z obsahu posudku vyplývajú aj iné možné príčiny, iné súdne konania, rozvod, zverenie maloletého syna a majetkovoprávne vysporiadanie. Inými slovami, znalec neoznačil za príčinu nepriaznivého zdravotného stavu sťažovateľa to, že bol trestne stíhaný. Preto odvolací súd dospel k záveru, že chýbal predpoklad vzniku takéhoto nároku, a to príčinná súvislosť. Pokiaľ ide o nárok na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v sume 1 000 000 eur, odvolací súd nemal za preukázané, že trestné stíhanie a výkon väzby spôsobili v osobnej sfére sťažovateľa narušenie napr. rodinných vzťahov, že ohrozili jeho postavenie v zamestnaní, alebo že došlo k narušeniu širších vzťahov. Sťažovateľ okrem všeobecných tvrdení nepredložil a neoznačil v konaní pred súdom prvej inštancie žiaden dôkaz, išlo len o jeho tvrdenia. Ani v odvolacom konaní nepredložil, neoznačil dôkazy, ktoré by ním tvrdený zásah preukazovali. Vychádzajúc z uvedených záverov, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny.

2.2. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd, vychádzajúc z obsahu podaného dovolania, konštatoval, že dôvod zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP nie je daný. Pokiaľ sťažovateľ namietal a nesúhlasil so spojením jeho konaní do jedného, najvyšší súd konštatoval, že boli splnené podmienky na spojenie týchto vecí z dôvodu totožnosti strán sporu, skutkovo spolu súviseli, preto bolo účelné ich spojiť do jedného konania, a tak dosiahnuť hospodárnosť konania. Vychádzajúc z uvedeného, konštatoval nedôvodnosť tejto námietky. V súvislosti s namietanou nedostatočnosťou odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu konštatoval, že odôvodnenie je dostatočné, zrozumiteľné a dáva odpovede na podstatné odvolacie námietky sťažovateľa. Zároveň konštatoval, že veľká časť dovolania je obsahovo opakujúcou sa polemikou sťažovateľa na hodnotenie jednotlivých uplatnených nárokov, s ktorou nesúhlasí. Pokiaľ ide o nárok na náhradu za výkon väzby, odkázal na bod 9 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorý konštatoval, že tento nárok nebol riadne procesne uplatnený, a preto netvoril predmet konania popri ostatných riadne uplatnených nárokoch. Dodal, že tento nárok bol aj tak obsiahnutý v širšie uplatnenom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1 000 000 eur. K ďalším argumentom sťažovateľa zaujal postoj, že tieto neboli spôsobilé spochybníť správnosť rozsudku odvolacieho súdu, išlo len o polemiku so spôsobom hodnotenia dôkazov. Zdôraznil, že majetková škoda mohla vzniknúť obchodnej spoločnosti, ktorá nebola stranou sporu, ale nie sťažovateľovi. Pokiaľ ide o dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, konštatoval, že sťažovateľ nevymedzil právnu otázku, od ktorej riešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu zákonom stanoveným spôsobom, preto je dovolanie v tejto časti neprípustné. V závere dospel k záveru, že dôvod podľa § 420 písm. f) CSP neexistuje, v ostatnej časti je dovolanie neprípustné pre nevymedzenie právnej otázky, preto dovolanie podľa § 448 CSP zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v sťažnosti rozsiahlo argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým rozsudkom dovolacieho súdu, pričom odôvodnenie a závery odvolacieho súdu, ako aj závery najvyššieho súdu považuje za arbitrárne a nedostatočné. Svojím obsahom ide o totožnú argumentáciu, ktorú uplatnil už v priebehu konania pred všeobecnými súdmi, najmä však pred dovolacím súdom v rámci svojho dovolania. Pokiaľ ide o odôvodnenie namietaného porušenia svojich označených práv rozhodnutím dovolacieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v sťažnosti zotrval na svojom právnom posúdení veci, z čoho vyvodzoval porušenie svojich označených práv nedostatočným a arbitrárnym prístupom dovolacieho súdu pri posúdení jeho námietok vznesených v dovolaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či najvyšší súd dal dostatočné a ústavno-konformné odpovede na výhrady sťažovateľa súvisiace s označenými dôvodmi prípustnosti dovolania, ako aj na tam uplatnenú argumentáciu.

5. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že sťažovateľ okrem napadnutého rozsudku najvyššieho súdu k svojej sťažnosti nepriložil žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali jeho tvrdenia týkajúce sa skutkového stavu, ktorého hodnotenie spochybňuje, ako aj nesprávneho procesného postupu súdov konajúcich v jeho veci. Pri hodnotení námietok sťažovateľa tak vychádzal výlučne z obsahu napadnutého rozsudku, a tam uvedenej sumarizácie priebehu skoršieho konania o uplatnených nárokoch sťažovateľa a ostatných relevantných okolností prípadu.

6. Pokiaľ sťažovateľ namietal nesprávny procesný postup pri spojení viacerých nárokov do jedného konania, ústavný súd konštatuje, že argumentácia sťažovateľa nebola podporená žiadnymi dôkazmi (kópie žalôb, uznesenie o spojení vecí a pod.). Obdobný stav možno konštatovať aj v súvislosti s interpretáciou uplatnených nárokov alebo interpretáciou znaleckého posudku. Inými slovami, sťažovateľ nepreukázal, že by závery obsiahnuté v napadnutom rozsudku zakladali jeho arbitrárnosť. Po preskúmaní veci ústavný súd nedospel k záveru, že rekapitulácia záverov rozsudku odvolacieho súdu je nelogická, nekonzistentná, zakladajúca vadu arbitrárnosti, teda dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ ide o škodový nárok vo forme ušlého zisku, ktorý mal vzniknúť spoločnosti sťažovateľa, je potrebné prisvedčiť tomu, že tento nárok náleží inému subjektu a nemožno tvrdiť, že v dôsledku trestného stíhania sťažovateľa vznikla škoda priamo sťažovateľovi. Pokiaľ sťažovateľ takto argumentoval v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, nemožno vytknúť odvolaciemu súdu správnosť záveru o nepreukázaní vzniku škody priamo sťažovateľovi. Pokiaľ ide o nároky na náhradu nemajetkovej ujmy a číselné vyjadrenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za pobyt vo väzbe, je potrebné konštatovať, že v oboch prípadoch ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, rozdielny je len argumentačný dôvod/základ vzniku tohto nároku. Teda ak sťažovateľ svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1 000 000 eur charakterizoval a uplatnil v súvislosti s celým trestným stíhaním, je potom logický záver, že takto uplatnený nárok zahŕňal aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý sťažovateľ údajne samostatne uplatnil ako nárok za pobyt vo väzbe. Navyše, ako konštatoval odvolací súd, tento osobitne špecifikovaný nárok sa nestal riadne uplatneným procesným nárokom, teda predmetom konania. Ústavný súd v súvislosti s týmto nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným stíhaním sťažovateľa dodáva, že bolo potrebné dôkazne preukázať jeho rozsah, nepostačovalo tvrdiť, že vznikol s poukazom na všeobecné tvrdenia o takomto zásahu. Pokiaľ si sťažovateľ v tomto smere nesplnil svoju procesnú povinnosť, nemožno vo veci konajúcim súdom, ak dospeli k záveru, že sťažovateľ nepreukázal rozsah takéhoto nároku, vyčítať arbitrárnosť.

7. Pokiaľ sťažovateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP (nesprávne právne posúdenie veci), bolo potrebné formulovať právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Najvyšší súd konštatoval, že z obsahu dovolania nebolo možné identifikovať takúto otázku, pretože sťažovateľ ju neuviedol, teda nevymedzil tento dovolací dôvod zákonom stanoveným spôsobom. V tejto súvislosti je potrebné opakovane zdôrazniť, že sťažovateľ kópiu svojho dovolania k sťažnosti nepriložil ani iným spôsobom nepreukázal opak, teda že riadne označil právnu otázku, ktorej riešenie rozporoval. Dokonca ani z obsahu sťažnosti nie je zjavné, akú právnu otázku považoval za kľúčovú ako základ namietaného dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP. Vychádzajúc z uvedeného, možno konštatovať, že výhrady sťažovateľa o arbitrárnom posúdení jeho dovolania ostali v rovine ničím nepreukázaných tvrdení, preto závery najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania v tejto časti nebolo možné vyhodnotiť ani ako arbitrárne, ani za zjavne neodôvodnené.

8. Sťažnostná argumentácia, ako už bolo konštatované, bola v podstatných námietkach identická s dovolacou argumentáciou, na ktorú dovolací súd poskytol relevantné odpovede. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu odôvodnení rozhodnutí vo veci konajúcich súdov (rekapitulovaných v odôvodnení napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, pozn.), považuje riešenie a výsledok sporu za spravodlivý, pričom na rozdiel od sťažovateľa považuje odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov vrátane najvyššieho súdu za dostatočné, argumentačne konzistentné, rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností. Keďže ústavný súd v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľa za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné toto rozhodnutie hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné.

9. Ústavný súd tak dospel k záveru, že neexistuje relevantný súvis medzi namietanými právami sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces na jednej strane a napadnutým rozsudkom dovolacieho súdu na strane druhej. Na základe uvedeného sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu namietaných práv odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

10. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Peter Molnár
predseda senátu